

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

15. Quàm se quisque bonum nesciat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

Tantum enim abest ut sibi quisquam de iudicio diuino præfingat, ut potius illud sit quo vno ad summum terrorem, suique summam contemtionem viri sancti mouentur: quid crebrius, quam ut eos legas exclamantes, Alia iudicia sunt Dei, alia hominum? Insonuit auribus eorum quod à supremo Iudice, quibusdam dictum acceperunt, sibi que ne dicatur expauescunt, *Vos estis, qui iustificatis vos coram hominibus; Deus autem nouit corda vestra: quia quod hominibus altum est, abominatio est ante Deum.* Quibus è verbis duo animaduerto quæ in rem nostram maxime faciunt: primò, quàm se quisque nesciat: secundò, quàm se quisque miserum sciat.

Luc. 16.

C A P V T XV.

Quàm se quisque nesciat.

Quanta in ignorantia nostri versetur, inde facile probatur, quòd Deus solus nouit corda hominum; quod non eò tantum refero, ut (quod solum exigit ea sententia) simulationes hominum, sanctitatem, qua se carere norunt, mentientium, deprehendat: sed etiam ut certum sit nobis, multa esse quæ ipsi in nobis ignoramus, & sunt Deo notissima: est enim spiritus eius, ut sacra Litteræ tradunt, *uiuus, & efficax, & penetrabilior omni gladio accipiti, & pertingens vsque ad diuisionem animæ ac spiritus, compagum quoque ac medullarum, & discretor cogitationum, & intentionum cordis.* Et non est vlla creatura inuisibilis in conspectu eius: omnia autem nuda & aperta sunt oculis eius. Ideoque rectissime ab illo postulare vnusquisque potest: *Quantas habeo iniquitates & peccata, scelera mea & delicta ostende mihi.* Et quidam Iustorum postquam liberè dixerat, *Præceptum Domini lucidum, illuminans oculos: iudicia Domini vera, iustificata in semetipsa: etenim seruus tuus custodit ea: subito de hac sua custodia addubitans exclamat, Delicta quis intelligit? ab occultis meis munda me, & ab alienis parce seruo tuo: manuque humiliter postulare, Non intres in iudicium cum seruo tuo; quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis uirtus. Si iniquitates obseruaueris Domine, Domine quis sustinebit? Cuius rei verissimam rationem profert Sapiens cum ait, Non te iustifices ante Deum, quoniam agnitor cordis ipse est. pleniùsque illud asserens Iob inquit, Verè scio quòd ita sit, & quòd non iustificetur homo compositus Deo. Si uoluerit contendere cum eo, non poterit ei respondere vnum pro mille. Quæ quoniam ita esse, satis perspicuum est, ideò ait D. Gregorius, Iste in hac uita iustorum labor est, ut semetipsos inueniant: & inuenientes; stendo atque corrigendo ad meliora perducant. Et mox: Peccata operis tanto citius cognoscuntur, quanto exterius uidentur: peccata uerò cogitationis eò ad intelligendum difficilia sunt, quo inuisibiliter perpetrantur. Quisquis igitur eternitatis desiderio anxius, apparere uenturo iudici desiderat mundus; tanto se subtilius nunc examinat, quanto nimirum cogitat, ut tunc*

Heb. 4.

Iob 13.

Psal. 18.

Psal. 142.

Psal. 129.

Eccli 7.

Iob 7.

lib 17. Mor.

c. 21.

terrore

terrore illius liber assistat, & ostendi sibi exorat ubi displicet, ut hoc in se per penitentiam puniat, seq. hic diudicans, in iudicabilis fiat. Sed inter hec intueri necesse est, quanta peregrinationis nostra pœna nos percudit, qui in eam cecitatem venimus, ut nos ipsos ignoremus. Perpetramus mala: nec tamen hec celeriter deprehendimus vel perpetrata. Excluse quippe mens à luce veritatis, nihil in se nisi tenebras inuenit, & plerumque in peccati foueam pedem porrigit & nescit. Ita vir sanctus, non de hominibus suæ salutis incutiis, sed de iis quos iustos, quos aternitatis amantes dicimus: vnde videas quàm immeritò se quisquam alteri præferat, qui an damnationis aternæ sit futurus reus nesciat: sibi que (quod mox demonstrabimus) eo acrius timeat, quo longius in virtute processit.

Ideo huc apud Cassianum Theonas pronunciat: Quanto magis profecerit mens humana, & ad sinceriores contemplationis peruenerit puritatem, tanta se impuriorem quasi per speculum suæ puritatis inspiciet, quia necesse est ut, dum animus ad sublimiorem se extendit intuitum, & maiora quam agit, prospiciens concupiscit, illa in quibus est, ut inferiora semper ac viliora despiciat. Iterum que grauius & pressius altero capite addit: Parit sibi maiorem reprehensionis dolorem, irreprehensibilis vita, & multiplicat gemitus atque suspiria emendatio morum, & amulatio attentata virtutum. Nemo enim illo, in quo profecerit, gradu potest esse contentus, & quanto quis fuerit mente purgatior, tanto se sordidior videns, magis humilitatis, quàm elationis inuenit causas; quantoq; pernicius ad sublimiora contenderit, tanto amplius præuidet sibi superesse quæ tendat. Et D. Gregorius, Humana mens, — tanto se ream verius cernit, quanto se ab illo lumine discrepasse, quod super se intermicat conspicit; sicq; sit, ut illuminata, plus mereat. Et alio loco, Sancti viri quo apud Deum altius virtutum dignitate proficiunt, eo subtilius indignos se esse deprehendunt: quia dum proximi luci sunt, quidquid eos in se ipsis latebat, inueniunt. neque verò nouum est, ut quem locum densiores tenebræ premunt, immundus esse nesciatur; at si splendorem lucis immiseris, fastidiosus vndique sordibus turpiter scaterere cernatur. Sed & siue hac, siue potius alia de causa, de se tamen magnus ille profitetur Apostolus, peccatorum esse se maximum: Venit, inquit, Iesus Christus peccatores saluos facere, quorum primus ego sum. Hoc autem, ut optimè est apud D. Bernard. l. de Vita, solit. Non dicebat Paulus mentiendi præcipitatione, sed estimandi affectione. Qui enim perfecte examinando, se ipsum intelligit, suo peccato nullius peccatum par esse existimat, quod non sicut suum existimat. Quæ ratio diligenter est notanda.

His igitur partim argumentis, partim testimoniis quando constat, signum esse profectus, multa in se qua sibi, quæ Deo displicent videri: num quid non vnumquemque sic animo affici necesse est, ut multa istiusmodi defectuum vides contremiscat; vel non videns, tanto grauius cecitatis suæ ignorantiam expauescat? scimus enim quod delinquenti non parcit Deus, non hæcetur, neque parceret, cum que ad iudicandum venerit, vbi que quo diuinitus est ad extremum reddet. Quis autem extremam illam aterni iudicii diem, quis sententiam aterni-

rate firmendam intrepidus expectet? ò formidinem, iustissimæ aduersus omnes humilitatis, procreatricem simul & altricem!

Quantumvis enim, quouis homine pessimo, me nunc temporis meliorem facias; neque tamen id mihi constar, & ut constet, at certè non constar, pariter id in æternum futurum: & verissimè, ad cuiusvis hominis occursum, mihi ipse dicere possum; En ille, & ille in cælis aliquando beatus triumphabit, dum ego infelix inferorum incendijs æternum implicabor! absit quidem, faciesque, bone Iesu, pro tua clementia, ut hoc postremum non accidat: quia tamen non tantum fieri potest, sed re ipsa in hoc omnes discrimine versamur, quid si fiat? quid tum me misero fiet? in quantam præcipitabor vilitatem! in quantam extolentur ceteri dignitatem! sed & hinc quanta mihi contemptio accedit, quòd ea conditione vivo, ut in eiusmodi malorum barathrum & ruere possim, & neruam, certò præstare ipse non possim? Cumque huiusmodi sim, quid melius, quam ut frequenter, vel cautionis, vel humilitatis augenda causa, memoriam istam renouem; crebroque vsurpem coriarii Alexandrini laudatissimam vocem, qua se ipse quotidie increpitans dicebat, En Alexandria tota calum rapit, ego peior omnibus, æterna damnatione multabor? quam eius cogitatione vsque aded probauit Deus, ut summum virtutum omnium athletam Antonium, tantæ humilitatis exemplo erudiendum, abs eremo ad eum emiserit: qui eum eò venisset, idque auditione didicisset, admirans exclamauit, Verè hæc est salutis via!

Neque verò mihi obiciat velim, ex eo quod nondum euēnit, re ipsa haud me minoris esse, cum præsertim & id ipsum alijs imminet. Quid enim? tantane in re, tamque ineluctabili, expectandum erit donec euenerit? scilicet; emorere, & mortuo medicina fiet! sed, si infelicem esse non posse, est summa felicitas infelicem esse posse, ad summam infelicitatē natura sua tendere, nec se à prolapsione tutari, aut prolapsum erigere posse, quis infelicitati summæ proximum esse non patet? ego verò, qui me ad istiusmodi miseras prouidum, imò ceteris prouidum sentio, annon meritò me, quasi tandem tot malis inuoluendum, ipsemet aspernabor? Er quamuis in ea ipsa ceteri æquè delabi possint: at illorum infirma non sentio, mea verò sentio, ideoque meorum pressu, meritò præ illis deprimor, minus mihi de me, quam de alio spondeo, mea mihi mala (ut curari & deseri valeant) ob oculos pono, alterius recta quæ videntur lætus inspicio, & sic illum longè mihi præfero, de illo confido meliora: de me verò non ita possum, cum enim & mihi cauere, & mihi timere, mihi incumbat, me verò passim nutantem, lapsantem, titubantem sentiam, quidni peiora formidem? & quamuis nunc forsitan melius mecum agi credam; at hoc ipsum (ut dicemus) incertum est, & quoties aliàs, à meliore & puriore vitæ tenore, subitò tum ad deteriora traductus? igiturne vitrea mea constantia nitat? nec verebor, ne vel prauitas, vel impetitia mea summa, aut in portu naufragium faciat,

aut

aut à portu in summum mare se referat, ventis & procellis ludibrio denique futura?

Et quoniam quid tandem euenturum, & quorsum casura omnia ignoro, clarissimum profectò redditur, ignorare quoq; me alicuiusne, an nullius omnino pretij in æternum sim futurus: temerarium itaque fore, si me in periculo certo ex incerta salute magni æstimem. at, in quies, cur ex incerto, minoris potius, quàm pluris æstimas? Dixi, quia in hoc ipso; esse æstimationis incertæ, minoris est, vbi maximè maior est ad inferiora procliuias: quod tanti facio, vt hoc vnum satis esse putem, ad omne, quod nunc forsan in me vigeat, bonum obscurandū, suaque æstimatione priuandum. Cùm enim immortalis animi ea sit conditio, vt breuissimæ huius vitæ angusto tempore superato, ad ipsius æternitatis infinita sæcula porrigatur & excurrat: cumque id omne quod huius nostri temporis decursione finitur, sit præ æternitate momenti instar, desinatque, nec minùs obliteretur, quàm si fuisset numquam; profectò id quidquid sumus, & agimus, non alio à nobis in pretio habendum est, quàm quo futura sunt in æternum. Quid hæremus? quidni prætereuntia, ac fumi instar euanescentia præterimus? in æternitatem oculos, in æternitatem curas cogitationesque conuertamus, hinc de nostra virtute, de existimatione nostra iudicium petamus: è momento, ex instabili, ex incerto, nihil nobis vani tumoris irrepit. Hæc autem cùm & certissima, & rationi maximè consentanea sint, annon consequens est, vt qui de mea æternitate nihil statuere, nihil asseuerantiùs pronunciare possum, nihil etiam habeam quo de mea existimatione statuere, cur alij cuiquam hominum præferre me valeam; nisi potius eò postponam, quòd & de eis meliora omnia cùm credere, tū spondere mihi in æternum possum, mihi verò vehementer ab æterna dånatione, & perennatura infelicitate formidare? certè quis vel pili, rem alioquin pretiosissimam, faciendam putat, si quàm mox momento difflanda, æternum que peritura est: at qui præ æternitate, tempus omne momentum, & momento minus est; omnis igitur mea bonitas, virtus atque præstantia, si huius vitæ breui puncto finienda, & numquam desituris miseris, & desperatione mutanda est, quid habet quo letari, quo se possit extollere? Quid est ergo cur me, non meis laudibus, ò vani laudatores, effertis? Auertamini statim erubescentes, qui dicitis mihi, Euge, Euge? Anima mea, qui te beatam prædicant, ipsi te decipiunt, & viam gressuum tuorum dissipant. Ecce stat ad iudicandum Dominus: cuius timorem si de oculis deponis, Contritio & infelicitas in visis tuis, & viam pacis non cognosces: si verò de illius iudicio non præfidis, te adhuc reum, & quamdiu viuus iniudicatum, profectò temerè non tentabis absoluerè. quàm impudentis esset audaciæ, summo iudici, tuo de te iudicio præiudicatum velle?